

PÉNZMOSÁS ELLENI KÜZDELEMMEL KAPCSOLATOS PÁLYÁZAT

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

8. MELLÉKLET

Képzés kidolgozása és megszervezése pénzmosás megakadályozásával és terrorizmusfinanszírozás elleni szabályokkal foglalkozó ügyvédek számára uniós szinten

OKTATÓI KÉZIKÖNYV

2021. február 22.

Felelősségkizáró nyilatkozat

Ez az információ az Európai Unióval kötött szerződés alapján készült (hivatkozási szám: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018), és nem tükrözi az Európai Bizottság hivatalos véleményét. Sem a Bizottság, sem pedig a Bizottság nevében eljáró személyek nem vonhatók felelősségre az itt közreadott információk bármilyen jellegű felhasználásáért.

KIADÓK

Európai Ügyvédi Alapítvány

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – Hága

Hollandia

+31 612 990 818 www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa

Rue Joseph II, 40

1000 – Brüsszel

Belgium

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Fényképek (címlap)

© Adobe Stock

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
HOGYAN KELL HASZNÁLNI EZT A KÉZIKÖNYVET?	5
<i>Tanulási eredmények</i>	<i>6</i>
<i>Módszertan.....</i>	<i>7</i>
HATÉKONY KÉPZÉS	8
FORRÁSANYAGOK	9
ESETTANULMÁNYOK.....	10

OKTATÓI KÉZIKÖNYV

BEVEZETÉS

Ez a képzési kézikönyv (oktatói kézikönyv) azok számára készült, akik a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos uniós szintű képzést tartanak ügyvédek számára. A képzésen hallgatóként részt vevők számára is rendelkezésre áll a megfelelő kézikönyv (felhasználói kézikönyv).

Mindkét kézikönyv az Európai Bizottság által az Európai Ügyvédi Alapítvánnyal (ELF) és az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsával (CCBE) a „Képzés kidolgozása és megszervezése pénzmosás megakadályozásával és terrorizmusfinanszírozás elleni szabályokkal foglalkozó ügyvédek számára uniós szinten” (JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185 sz. szolgáltatási szerződés) tárgyában kötött szerződés eredménye.

Az Európai Bizottság célkitűzései a jelen szerződés ajánlati felhívásának közzétételével:

„A szerződés általános célkitűzése az EU AML/CTF (pénzmosás megakadályozása [AML] és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem [CTF]) szabályai kulcsfontosságú elveinek és koncepcióinak terjesztése az ügyvédek körében, valamint képzés és szemléletformálás biztosítása. A szerződés célja elemezni, értékelni és támogatni az ügyvédek igényeit, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben betöltött szerepükre és kötelezettségeikre irányuló tájékozottságuk fokozása révén, az irányelv értelmében.

Az egyedi célkitűzés az, hogy a képzési program Uniós-szerte a lehető legszélesebb körben elterjedjen a jogászok között. A képzési tevékenységek különösen abban segíthetik az érintett ügyvédeket, hogy választ tudjanak adni arra a kérdésre, mi a legjobb, amit tehetnek a következő területeken:

- *a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos releváns kötelezettségekhez való hozzáférés és azok megértése; annak mérlegelése, hogyan lehet visszaélni az ügyvédekkel és az ügyvédi irodákkal a pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával összefüggésben;*
- *azon gyakorlatok átgondolása, amelyeket az ügyvédek és az ügyvédi irodák saját joghatóságukon belül és a vonatkozó ügyvédi kamarai szabályokkal összhangban alkalmazhatnak annak biztosítása érdekében, hogy fenntartsák a legmagasabb szintű szakmai etikai normákat;*
- *azon problémák azonosítása, amelyek a konkrét rendelkezések értelmezése során felmerülhetnek az elméleti és a tényleges esetek fényében, különös tekintettel az ügyfelekkel való üzleti kapcsolataik folytonosságára és egyéb megfontolásokra. ”*

A képzési kézikönyvek kidolgozása előtt a partnerek konzorciuma felmérte a képzési igényeket és kidolgozta a képzési stratégiát egy olyan kérdőívre adott válaszok alapján, amely az egyes tagállamoknak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó uniós szintű szabályokkal kapcsolatos ügyvédi képzésre irányuló jelenlegi gyakorlatait vizsgálta. A

kérdőívet a CCBE mind a 27 uniós tagkamarája, valamint az Egyesült Királyság töltötte ki.

Érdemes felidézni a [pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó irányelvek háttérét](#), mivel azok az ügyvédeknek érintik. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása komoly fenyegetést jelent az életre és a társadalomra nézve, erőszakhoz és további büntetendő cselekményekhez vezet, és veszélyezteti a jogállamiság alapjait. Tekintettel az ügyvéd társadalomban betöltött szerepére, valamint az ezzel járó szakmai és egyéb kötelezettségekre és normákra, az ügyvédeknek mindenkor feddhetetlenül kell eljárniuk, tiszteletben kell tartaniuk a jogállamiságot, és ügyelniük kell arra, hogy ne segítsenek elő semmilyen büntetendő cselekményt. Ez megköveteli, hogy az ügyvédek folyamatosan tisztában legyenek azzal a veszéllyel, hogy a bűnözők pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási tevékenységek folytatása céljából megpróbálnak visszaélni az ügyvédi szakmával.

Az ügyvédeknek és az ügyvédi irodáknak biztosítaniuk kell, hogy tisztában legyenek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos, alábbiakból eredő kötelezettségekkel, és eleget tegyenek azoknak:

- i. a jogi szakma alapvető etikája – beleértve azt a kötelezettséget, hogy ne támogassanak vagy segítsenek elő büntetendő cselekményt; valamint
- ii. az uniós jog követelményei.

Minden uniós ügyvédnek ismernie kell a vonatkozó jogi és etikai kötelezettségeket, valamint azokat a kockázatokat, amelyek a gyakorlati területükre és ügyfeleikre vonatkoznak, és folyamatosan képeznie kell magát ezekkel kapcsolatban. Ez különösen igaz, mivel a bűnözők pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási tevékenységei gyorsan és folyamatosan fejlődnek, és egyre kifinomultabbá válnak. A tudatosság, az éberség, a figyelmeztető jelzések felismerése és az óvatosság az ügyvéd legjobb eszközei az olyan helyzetek értékeléséhez, amelyek pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos aggályokat vethetnek fel.

E kézikönyv célja, hogy segítséget nyújtson az ügyvédeknek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén képzést nyújtó oktatóknak abban, hogy megértsék, hogyan szervezhető olyan képzés, amely segíti az ügyvédek jogi és etikai kötelezettségeik, valamint kockázatokkal szembeni kiszolgáltatottságuk teljes körű megértésében.

HOGYAN KELL HASZNÁLNI EZT A KÉZIKÖNYVET?

Ezt az oktatói kézikönyvet egy felhasználói kézikönyv egészíti ki, amely a képzésben részt vevőknek szól.

A felhasználói kézikönyv bizonyos részletességgel bemutatja a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok uniós szintű keretét. Sablonnak tekintendő az ügyvédek e szabályokkal kapcsolatos képzéséhez. Nem tekinthető azonban olyan rögzített tervnek, amelyet minden tanfolyamon kérdés nélkül követni kell, mivel nyilvánvaló, hogy a tanfolyamok a következő tényezőktől függően eltérőek lehetnek:

- a közönség korábbi ismeretei és tapasztalata;
 - a közönség sebezhetősége a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos konkrét kockázatokkal szemben;
 - a tanfolyam hossza (mivel az egyes témakörök tartalma egy hosszabb tanfolyamon bővebb lehet);
- a tanfolyam általános jellegű-e, és kiterjed-e az egész témára, vagy kifejezetten a téma egyetlen területére összpontosít.

Más szóval a felhasználói kézikönyvet kell az annak tervezetét követő képzések alapjának tekinteni.

Tanulási eredmények

Az oktatói és felhasználói kézikönyvek elkészítése előtt elemzést végeztek az uniós ügyvédek képzési igényeiről, amelyet a képzési igények felmérése követett. A képzés felhasználói kézikönyv tartalma alapján történő előkészítése során a képzési igények felmérését is figyelembe kell venni. A képzési igények felmérése a készségek, kompetenciák és ismeretek tekintetében meghatározza a tanulási eredményeket, és az oktatói kézikönyv alapjául szolgál.

A képzési igények felmérésének egyik eredménye az volt, hogy az ügyvédek túlnyomórészt gyakorlati képzést szeretnének, amely esettanulmányokra és a bevált módszerekre összpontosít. A mindennapi követelményekre és a jogi munka realitásaira összpontosító képzésnek mindig lesz célközönsége. Mindegyik képzésnek egyensúlyt kell találnia aközött, hogy egyrészt meg kell tanítani a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok lényegi tartalmát, másrészt életszerű példákat kell hozni a gyakorló jogászok számára.

Bár a felhasználói kézikönyv nem tartalmaz esettanulmányokat, az oktatók használhatják a CCBE, a Nemzetközi Ügyvédi Kamara (IBA) és az Amerikai Ügyvédi Kamara (ABA) által 2014-ben közzétett „[A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering](#)” (Útmutató ügyvédek számára a pénzmosás felderítéséhez és megelőzéséhez) c. kiadványt, amelynek 39–46. oldala számos esettanulmányt hoz. Erről bővebben az „Esettanulmányok” című szakaszban olvashat.

A kockázatokat hosszasan sorolja mind a CCBE-IBA-ABA előbb említett kiadványa, mind egy másik hasznos kiadvány, a Pénzügyi Akció Munkacsoport által 2019-ben közzétett „[Guidance for a risk-based approach for legal professionals](#)” (Iránymutatás a kockázatalapú megközelítéshez jogi szakemberek számára). Ezeket a kockázatok hagyományosan három területre osztják:

- ügyfélkockázat;
- ügyletkockázat;
- földrajzi kockázat.

Az irányelv III. melléklete tartalmazza az e három kategóriában potenciálisan magasabb kockázatra vonatkozó tényezők és bizonyítéktípusok nem teljes listáját, de a már említett két

kiadvány is további részletes példákkal szolgál: a CCBE-IBA-ABA kiadványa a 28–38. oldalon, az FATF kiadványa a 27–43. oldalon. Ezek a kockázatok mind az esettanulmányoknak, mind a bevált módszereknek gazdag forrásai, amelyek gyakorlati példaként szolgálhatnak a képzésben részt vevő ügyvédek számára, és később az „Esettanulmányok” részben még bővebben szólunk arról, hogy a két kiadvány hogyan használható fel a tanfolyamokon.

Végezetül a képzési igények felmérésén fény derült azoknak a területeknek a listájára is, amelyekről az ügyvédi kamarákat és közösségeket képviselő válaszadók többsége úgy vélte, hogy ott az ügyvédeknek különösen szükségük van képzésre. Ezek a területek a következők:

- 1) milyen messzire kell elmenniük az ügyvédeknek, hogy kiderítsék az ügyfelek pénzeszközeinek származását;
- 2) hogyan kell elvégezni a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kockázatértékeléseket saját magunkkal kapcsolatban ügyvédként vagy ügyvédi irodaként, valamint a jogi ágazat pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázataira és sebezhetőségére vonatkozó információk;
- 3) az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) és a pénzmosás elleni szabályok közötti kölcsönhatás;
- 4) tájékoztatás arról, hogy a korlátozott erőforrásokkal rendelkező kisebb irodák hogyan tudják hatékonyan teljesíteni a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeiket;
- 5) hogyan lehet megbirkózni azzal a ténnyel, hogy a különböző tagállamokban eltérőek a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok;
- 6) a tényleges bűncselekmény, a kockázatértékelések és a bejelentési kötelezettség ismereti elemei (azaz milyen szintű ismeretre van szükség);
- 7) hogyan azonosíthatók az ügyfelek különböző típusai, pl. magánszemélyek, különböző típusú vállalatok, bizalmi vagyonkezelési konstrukciók stb.;
- 8) a tényleges tulajdonlással kapcsolatos konkrét kérdések;
- 9) milyen mértékben hagyatkozhatnak az ügyvédek a más kötelezett szolgáltatóktól kapott információkra.

Ezeket a címszavakat azért soroltuk fel, hogy segítséget nyújtsanak az oktatóknak a tanfolyamaik előkészítésében. A fenti kérdések nagy részére a felhasználói kézikönyvben a megfelelő címek alatt megtalálhatók a válaszok. Lehetnek olyan konkrét szempontok, amelyek az egyik joghatóságban fontosabbak, mint egy másik joghatóságban.

Módszertan

Minden tanfolyamhoz saját módszertanra lesz szükség. Például a tanfolyam jogszabályokat magyarázó része megkövetelheti a hagyományos, diákkal és jegyzetekkel kísért előadási módszert. A gyakorlati rész – beleértve az esettanulmányokat is – azonban jobban megvalósítható kisebb workshopokon vagy kiscsoportos foglalkozásokon, gyakorlati példákon keresztül.

HATÉKONY KÉPZÉS

Az ügyvédek pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzésére ugyanazok az általános elvek vonatkoznak, mint a jó képzésre.

Azonban a pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzések esetében figyelembe kell venni bizonyos konkrét elveket, melyek a következők:

- 1) Előfordulhat, hogy a tanfolyamon részt vevő ügyvédek tudásszintje és elvárásai eltérőek. Fontos, hogy kezdettől fogva tisztában legyünk azzal, mi az, amit a résztvevők már tudnak. Egyes ügyvédek például úgy gondolhatják, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályok egyáltalán nem vonatkoznak rájuk, mely esetben az irányelv hatályának részleteire kell összpontosítani. Mások kevés tapasztalattal rendelkezhetnek a büntetőjog terén, ezért érdemes lehet a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos valós példák alapjául szolgáló bűncselekményekre összpontosítani. Ezért fontos a résztvevők ismereti szintjének és tudatosságának felmérése már az elején, esetleg egy hivatalos kérdőív vagy egy gyors szóbeli kikérdezés segítségével, hogy megbizonyosodjunk arról, a képzés releváns és hatékony lesz.
- 2) Hasznos, ha a pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzésekre olyan külső szakértőket hívunk meg előadóként, akik más szemszögből látják a dolgokat. A nyilvánvaló választás az, ha a gyanús ügyletek bejelentésével foglalkozó nemzeti pénzügyi információs egységtől (FIU) hívunk meg valakit, mivel ez a személy mesélhet arról, milyen típusú ügyekkel találkozik. A pénzügyi információs egység képviselőjét nemcsak arról fontos tájékoztatni, hogy csak az ügyvédekre vonatkozó példákról beszéljen, hanem arról is, hogy kifejezetten az ügyvédekre vonatkozó konkrét pénzmosási szabályokkal foglalkozzon, hogy az előadása témába vágó legyen.
- 3) Az ügyvédi gyakorlat legtöbb más területével ellentétben a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem olyan jogterület, ahol a megfelelő eljárások be nem tartása esetén az ügyvédet büntetőjogi és egyéb felelősségre vonhatják. Ezért fontos, hogy a résztvevők világos képet kapjanak a szabályok jelentőségéről, valamint arról, hogy a szabályok be nem tartása hogyan teheti ki őket a felelősségnek és a jó hírnév elvesztésének (vagy akár a megélhetésük elvesztésének, ha az ügy elég súlyos).
- 4) Amint azt ebben a kézikönyvben végig hangsúlyozzuk, az ügyvédek következetesen azt állítják, hogy ezen a területen akkor tanulják a legtöbbet, amikor valós példákkal

találkoznak. Ezért valamennyi előadót fel kell kérni arra, hogy előadásaikban annyi ilyen példát mutassanak be, amennyi lehetséges, annál is inkább, mivel az irányelvben szereplő fontos kifejezések jelentése nem mindig önmagától értetődő. Fontolóra kell venni egy olyan rendkívüli alkalom megtartását is, amelyen csak egy vagy több esettanulmánnyal foglalkoznak. Erről bővebb iránymutatás az „Esettanulmányok” című szakaszban található. Ezen túlmenően a résztvevőket a képzés teljes időtartama alatt ösztönözni kell arra, hogy tegyenek fel kérdéseket, és bátorítani kell az oktató(k) és a résztvevők közötti általános interakciót.

- 5) A képzést gyakran olyan személyek készítik elő, akiknek általában a – számos témát felölelő – képzés a szakterülete, mivel a szakemberek képzése is önálló szakterület. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos képzés azonban eltér a tisztán anyagi jogra irányuló képzéstől, mivel az anyagi jogra és a praxis irányításába beépítendő eljárásokra is kiterjed. Ezen túlmenően a szabályok be nem tartása súlyos szankciókat vonhat maga után magukra az ügyvédekre nézve, beleértve súlyos esetekben a kamarából való kizárást is, és így túlmutat a szokásos esetben felmerülő gondatlanságon, amelyet egy tisztán anyagi jogi témában való képzés után bekövetkező mulasztás maga után vonna. Fontos, hogy a képzést ezen elemek szem előtt tartásával készítsék elő. Ennek megfelelően javasolt, hogy a képzési programot egy több területen jártas oktató és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos szabályokkal foglalkozó szakértő együtt állítsa össze annak biztosítása érdekében, hogy a releváns témakörökkel megfelelő szakértők foglalkozzanak.

FORRÁSANYAGOK

Mint már említettük, vannak hasznos útmutatók, amelyeket a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén tettek közzé az ügyvédek számára. Ezeket felhasználtuk a felhasználói kézikönyv elkészítéséhez, és az oktatói kézikönyv korábbi szakaszaiban is idéztünk belőlük. További ötletekhez ajánlott a használatuk az oktatók számára.

A két fő útmutató a következő:

- 1) „[A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering](#)” (Útmutató ügyvédek számára a pénzmosás felderítéséhez és megelőzéséhez), amelyet a CCBE, a Nemzetközi Ügyvédi Kamara (IBA) és az Amerikai Ügyvédi Kamara (ABA) 2014-ben tett közzé;
- 2) a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) által 2019-ben közzétett „[Guidance for a risk-based approach for legal professionals](#)” (Iránymutatás a kockázatalapú megközelítéshez jogi szakemberek számára).

Azonban azt észben kell tartani, hogy e két útmutatót nem a jelenlegi európai szabályozás konkrét keretét szem előtt tartva adták ki. Célközönségük az ügyvédek világszerte, és alapvető elvekkel foglalkoznak. Ezen túlmenően az első útmutató már jó pár éves, és egyes mögöttes körülmények megváltozhattak.

Emellett a Legal Sector Affinity Group az Egyesült Királyságban 2020-ban közzétette az „[Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector](#)” (Pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos iránymutatás a jogi szektor számára) c. kiadványát, amikor az Egyesült Királyság még az EU-ból való kilépését megelőző átmeneti időszakban volt. Ez egyike az ügyvédi kamarák által kiadott útmutatóknak. Az EU-ban többek között még a [Law Society of Ireland](#) és a [Holland Ügyvédi Kamara](#) adott ki útmutatót.

Emellett vannak olyan bírósági határozatok, amelyeket figyelembe kell venni. A felhasználói kézikönyv idézi és röviden ismerteti a két európai szintű fő esetet. Az ezekben hozott ítéletek kulcsfontosságúak az irányelv és általában a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályoknak a jogi szakma egyik alapvető értékére, a szakmai titoktartásra (más néven a bizalmas jellegre vagy ügyvédi titoktartási kötelezettségre) gyakorolt hatása szempontjából. Ez a téma valószínűleg az ügyvédek számára tartott legtöbb pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos szabályokról szóló képzésen felmerül, ezért azt tanácsoljuk az oktatóknak, hogy ismerkedjenek meg velük:

- [Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai kontra Conseil des ministres](#), C- 305/05. sz. ügy;
- [Michaud kontra Franciaország](#) (12323/11. sz. kereset)

Az oktatóknak azzal is tisztában kell lenniük, hogy a felhasználói kézikönyv és a fent említett határozatok európai szinten foglalkoznak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel. Az irányelvet átültették a nemzeti jogba, és előfordulhatnak nemzeti esetek is, amelyeket az oktatóknak fontos ismernie és értenie.

Fontos, hogy az ügyvédek ismerjék mind az irányelv nemzeti nyelvű változatában, mind a nemzeti átültető jogszabályokban használt pontos megfogalmazást és azt, hogy azt általában hogyan értelmezik. A nemzeti szabályozás és a nemzeti ítélkezési gyakorlat nem térhet el az irányelvben meghatározott uniós szintű normáktól, és ha mégis eltér, az irányelv az irányadó. Azonban a szavak terjedelme tagállamonként némileg eltérő lehet.

Végezetül az oktatóknak szem előtt kell tartaniuk a nemzeti szintű kockázatértékelések kontextusát és tartalmát is, mivel a pénzmosási kockázatok háttérében álló feltételek tagállamonként eltérőek lesznek. Az [FATF nyilvántartást vezet a nemzeti szintű kockázatértékelésekről](#).

ESETTANULMÁNYOK

Ez az oktatói kézikönyv többször megemlíti az ügyvédek pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos felelősségéről szóló két meglévő útmutatót. Ezek a kiadványok gyakorlati példákkal szolgálnak a jogi szakma büntetendő cselekményekkel szembeni sebezhetőségeire ezen a területen. Nem kifejezetten az európai jogszabályok szerinti felelősségi körökre irányulnak, hanem olyan általános útmutatóknak szánták őket, amelyeket az ügyvédek a világon bárhol használhatnak. Ezt az anyag használatakor figyelembe kell venni.

A CCBE, a Nemzetközi Ügyvédi Kamara (IBA) és az Amerikai Ügyvédi Kamara (ABA) által 2014-ben közzétett „A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering” (Útmutató ügyvédek számára a pénzmosás felderítéséhez és megelőzéséhez) c. kiadvány (a továbbiakban: első útmutató) a leghasznosabb az oktatói kézikönyv szempontjából, mivel a 40. oldaltól kezdve olyan esettanulmányokat tartalmaz, amelyek a képzéseken felhasználhatók. Az anyag résztvevőkkel való megvitatása során a hangsúly különösen az európai megoldásokra helyezhető.

Az esettanulmányok széles köre áll rendelkezésre. Mindegyik tartalmazza a témakört, amelybe az esettanulmány tartozik, és egy sor jellemző tény. Ezután következik azoknak a figyelmeztető jelzéseknek a listája, amelyekre a tényeknek figyelmeztetniük kell a résztvevőket, majd a „Mit tud Ön tenni?” megoldás.

Íme egy tipikus példa:

Meghiúsult ügyletek és pénzáttalások az ügyletek tárgyát képező jogi munka nélkül

Egy ügyvédi irodát egy új ügyfél keresett fel azzal a megbízással, hogy az iroda segítsen neki több eszköz megvásárlásához. Az ügyféllel az irodán belül egy jogász gyakornok foglalkozott, aki az ügyfél kérésére megadta számára a cég számlaadatát, mielőtt elvégezte volna az ügyfél-átvilágítást, vagy megbízólevelet íratott volna alá vele. Az ügyfél a pénzeszközök letétbe helyezését követően nem adott további utasításokat. Ezt követően az ügyfél kifejtette, hogy már nem kívánja megvásárolni az érintett eszközöket, és azt kérte, hogy a letétbe helyezett pénzt harmadik személy részére bocsássák rendelkezésre, ahelyett, hogy a személyes számlájára utalnák vissza.

Figyelmeztető jelzések:

A pénzeszközök ügyfélszámlára történő beérkezése után a tranzakció megghiúsul. Az ügyfél azt kéri, hogy a letétbe helyezett pénzeszközöket ne neki, hanem harmadik félnek utalják vissza. Az ügyfél alapos ok nélkül kerüli a személyes kapcsolatfelvételt.

Mit tud Ön tenni?

Ne tegye lehetővé az ügyfelek számára, hogy pénzeszközöket helyezzenek el az ügyfélszámlán mindaddig, amíg Ön el nem végzi az ügyfél-átvilágítást, meg nem állapítja az ügylet célját, és meg nem győződik arról, hogy nem áll fenn a pénzeszközökhöz kapcsolódó pénzmosási kockázat. Másrészt a pénzeszközöket ne a harmadik félnek utalja vissza, hanem az eredeti forrásnak.

Mindkét útmutató, azaz az első útmutató, amelyből az esettanulmányt vettük, és a második, a Pénzügyi Akció Munkacsoport által 2019-ben közzétett „Guidance for a risk-based approach for legal professionals” (Iránymutatás a kockázatalapú megközelítéshez jogi szakemberek számára, a továbbiakban: második útmutató) tartalmaz olyan figyelmeztető jelzéseket, amelyek gyakorlati szempontból világítanak rá a jogi hivatás sebezhetőségeire.

Most bemutatjuk a figyelmeztető jelzések egy tipikus listáját az első útmutatóból, annak IV. fejezetéből, amely kifejezetten a figyelmeztető jelzésekről szól (és rengeteg ilyen sorol fel):

A fizetés módja

- *Az eszközt készpénzzel vásárolják meg, majd rögtön hitelbiztosítékként használják*

fel.

Nincs indokolt magyarázat a következőkre:

- *szokatlanul rövid futamidőt határoztak meg;*
- *a jelzáloghiteleket ismételten, jelentős összegben visszafizetik az eredetileg megállapított lejáratú időpont előtt; vagy*
- *a finanszírozást nem hitelintézet, hanem más természetes vagy jogi személy hitelező nyújtja.*

A második útmutató egy kifejezett mellékletet (5. melléklet) szentel ezeknek: „A gyanús tevékenységekre vagy ügyletekre figyelmeztető jelzésekre vonatkozó példák jogi szakemberek számára”. Íme néhány példa ezek közül:

l) Az ügyletbe nyújtott biztosíték jelenleg kiemelt kockázatú országban található.

m) Egy nemrégiben alapított társaság esetében jelentős tőkeemelésre került sor, vagy logikus magyarázat nélkül rövid időn belül több egymást követő apport történt ugyanabba a társaságba.

n) Olyan külföldi országból származó tőkeemelés történt, amelynek nincs köze a társasághoz vagy kiemelt kockázatú.

o) A társaság logikus magyarázat nélkül a társaság üzleti tevékenységéhez, méretéhez vagy piaci értékéhez mérten túlzóan nagy értékű tőkeinjekcióban vagy természetbeni eszközátadásban részesül.

Ezeket a példákat azért adtuk, mert azt mutatják, hogy még ha az oktató nem is használja az első útmutató valamelyik esettanulmányát, mindkét útmutatóban található olyan gyakorlati figyelmeztető jelzések, amelyekből könnyen elkészíthetők más esettanulmányok. Amint azt korábban említettük, minél gyakorlatiasabb a képzés, annál könnyebben érthető a résztvevők számára.